BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en NIEUWS-

Wetenschappelijk BLAD

3 Februarij.

1838.

Duitschland.

Frankfort, den 30sten Januarij.

In de Russische bladen leest men een besluit van den Rijksraad, waarvan de laatste bepalingen vermelden, onder anderen gezegd wordt, dat de reglementen, welke voor de kolonien van vreemdelingen vastgesteld zijn, ook voor de bestaande kolonien aan te nemen zijn, wanneer het noodig te oordeelen zal zijn. Het bestuur belast zich, naar mate der middelen, welke voorhanden zijn, met het onderwijs der kinderen in het lezen te schrijven. Bijzonder zal het zich bevreren den land- en tuinbouw en de zijdeteelt in de kolonien te bevorderen. De Joden, die het meest in den land- en tuinbouw uitmunten, zullen schriftelijke bewijzen van goedkeuring en medailles bekomen. Het wordt den zich in de kolonien bevindende Joden streng verboden, eenigen handel te drijven. Eerst nadat zij zich gedurende twintig jaren aan den landbouw hebben toegewijd, mogen zij tot den handelstand overgaan, en zich in de steden laten inschrijven. Den Joden, die niet tot de kolonien behooren, wordt een verblijf aldaar onder geen voorwendsel vergoorloofd. De kolonisten kunnen geen pas bekomen, om zich langen tijd buiten de kolonien op te houden.

— Van wege het stedelijk bestuur is thans te Berlijn officieel kennis gegeven nopens den dankbrief en het bijgevoegde geschenk van 5000 ducaten, door Z. M. den Keizer van Rusland toegezonden, uit erkentenis, dat aan Hoogstdenzelven het burgerregt was geschonken. Deze officiele kennisgeving bevestigt ook, dat voor deze gelden een weldadig gesticht zal worden gebouwd, hetwelk den naam van *Nicolaas-Burgergasthuis* dragen zal. Het stedelijk bestuur geeft vanelijk te kennen, dat, om, ten behoeve der armen, die toch uit de stedelijke kas bedeeld worden, het gedane geschenk niet te verbrokkelen, en om een blijvend en zegenrijk gedenkteeken voor genoemde gelukkige gebeurtenis daar te stellen, men besloten heeft, een nieuw gesticht, aanvankelijk voor 60 oude, arme burgers van Berlijn te bouwen, hetwelk echter zoodanig zal ingerigt worden, dat hetzelve later 100 personen zal kunnen bevatten. Het bestuur voegt echter daarbij, dat, ten einde bij deze gelegenheid ook in de behoeften van de huiszittende armen te voorzien, aan dezelve uit de stadskas 1500 rijksdaalders zullen uitgereikt worden.

— Van een huwelijk tusschen eene russische grootvorstin met een' pruissischen prins, waarvan de Petersburgsche berigten gewag maken, wist men te Berlijn nog niets met eenige zekerheid, evenmin als van eene echtverbindtenis tusschen den grootvorst *Alexander* en eene prinses *van Mecklenburg-Strelitz*.

— Van de Asiatische grenzen schrijft men het volgende: » Nieuw Rusland, reeds zoo bloeijend door de verlichte zorgen van deszelfs gouverneur-generaal, den graaf *Woronzoff*, heeft een nieuw leven verkregen door de reis van Z. M. den Keizer, die met een luisterijken stoet alles met eigene oogen heeft willen zien en onderzoeken, en vervolgens bevel heeft gegeven tot de opening van eene groote hoeveelheid nieuwe wegen van gemeenschap, en de oprigting van onderscheidene nieuwe districten, om het bestuur der kolonisten, die in grooten getale van het binnenland, voornamelijk van de zuidelijke kust der Krimm, toesnellen, gemakkelijker te maken. Jalta, dat voor drie jaren naauwelijks twaalf huizen bevattede, hetwelk thans eene goede haven, eene talrijke bevolking bezit, en onderscheidene kerken heeft zien bouwen, is tot deze districtstad verklaard. Deze landstreken zijn dit jaar bezocht geworden door een gezelschap van geleerden, aan welker hoofd de graaf *Demidoff* stond. Nog onderscheidene andere voorname personen hebben zich naar die gewesten begeven. Onder anderen merkt men daarbij op den graaf *de la Rochepoüchin*, adjudant van Z. Keis. H. den infant hertog *van Lucca*, die, na belangrijke in- [illegible] hebben ingewonnen, de [illegible] hebben ondernomen. Hij stelt zich voor, den [illegible] den Kaukasus te doorkruisen, en de oevers der Kaspische [illegible] bezoeken, welke thans het onderwerp van de nasporingen [illegible] geworden. Men mag dus gewigtige mededeelingen te gemoet zien, welke over deze tot nog toe nog weinig bekende streken een nieuw licht zullen verspreiden."

Nederlanden.

Haag, den 2den Februarij.

Door Z. M. zijn benoemd tot leden en secundi bij het provinciaal kerkbestuur van dit gewest, en mitsdien tevens tot provinciale en assessoren van het klassikaal bestuur, waarvoor zij verkozen zijn:

voor de klassis van 's Hertogenbosch, tot lid: de heer *J. van Heusden*, predikant te Hilvarenbeek, en tot secundus, de heer *A. Langen*, predikant te Grave;

voor de klassis van Eindhoven, tot lid: de heer *H. A. Heymans*, predikant te Budel en tot secundus, de heer *J. de Gids*, predikant te Eindhoven;

als provinciaten onderling, tot lid: de heer Mr. *C. J. van Heusden*, president van de regtbank en onderling te Breda en tot secundus, de heer *J. C. Punt*, wethouder en onderling te Willemstad.

— Ter gelegenheid van den verjaardag van H. K. H. Mevrouw de Prinses *Frederik* der Nederlanden, welke gisteren alhier op de gebruikelijke wijze, door het uitsteken van vlaggen en het houden eener groote parade gevierd is geworden, is er gisteren morgen dejeuner bij Z. K. H. Prins *Frederik* en des middags diner ten hove geweest. » De milddadigheid dier edele Vorstin," aldus schrijft men uit 's Hage, » welke gedurende dezen winter in [illegible], in de behoeften van vele huisgezinnen voorzag — na dagelijks voorziet, zal den dag van heden ook tot een feest voor de armen hebben gemaakt, die ongetwijfeld hunne gebeden voor Haar welzijn en voor dat van Haar huis, zullen gevoegd hebben bij die van Haren Doorluchtigen Gemaal en der verdere leden van Haar geslacht."

— Uit 's Gravenhage schrijft men van eergisteren, dat HH. KK. HH. Prins en Prinses *Albert* van Pruissen, naar men vernam, binnen kort uit de residentie naar Berlijn zouden terugkeeren. — Gisteren morgen hadden Hoogstdezelven, eene wandeling doende, zich de Bezemstraat laten aanwijzen, alwaar zij in eene der aldaar bevindende armoedige woningen getreden waren. Waarschijnlijk hebben HH. KK. HH, even als verschillende andere leden van het koninklijk gezin gedaan hebben, met eigen hand in dit barre jaargetijde eenige ondersteuning aan behoeftigen willen uitreiken.

— Dezer dagen zijn de gemeentebesturen, naar aanleiding eener missive van het departement van oorlog, onderrigt geworden, dat aan de milicians in het algemeen, aan welke bij de inlijving der onderscheidene ligtingen, dadelijk na hunne indeeling, ingevolge eene generale autorisatie, een verlof voor den tijd van zes maanden is verleend, of aan welke later die gunst bij vernieuwing wordt toegekend, bij eene weder-oproeping of weder-opkomst onder de wapenen, het gewoon reisgeld naar de plaats, naar welke zij zich moeten begeven, door de zorg der gemeente-besturen kan worden uitbetaald, mits daarvan op de verlofpassen behoorlijk melding worde gemaakt. De militaire autoriteiten zijn verzocht, om op de verlofpassen van de bedoelde manschappen, welke met een dusdanig verlof naar hunne haardsteden worden teruggezonden, melding te maken dat zulks op eene algemeene autorisatie, en niet op hun verzoek, is verleend.

— Door Z. M. is tot burgemeester van Alkmaar benoemd de heer *F. C. W. Druyvesteyn*.

— Uit Rotterdam schrijft men van den 29sten januarij:

» Naar men uit eene goede bron vernoemt, zal in het plan

ketwerk nog in deze zitting bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal zal in overweging komen, opzigtelijk den te maken spoorweg van Amsterdam op Arnhem, niet alleen begrepen als een weg van Amsterdam over Utrecht naar Arnhem, maar tevens eene vertakking van Rotterdam op Utrecht, welke vertakking aan de Maaslaan (de eerste dwarslaan op den Hoogendijk buiten Rotterdam, welke naar de Maas en Plantage leidt) zou beginnen, alsdan den genoemden dijk oversnijden, en zoo door het buitengebied van Kralingen, links den weg naar Gouda en regts naar Delft doorloopen tot Kortepoord, waar hij dan de oudere handen zijnde nieuwe, als dan (zoo men hoopt) ledig gemaakte nieuwe drooglegkerij der Noordsche- en Zuidplas zal doorloopen, en van daar in eene regte linie deszelfs koers op Utrecht vervolgen. — Men verzekert, dat van wege de genie, destwege reeds een bepaald plan aan het gouvernement is ingediend. — Op geene betere plaats dan aan de Maaslaan zou het begin kunnen gesteld worden, als gelegen naast de noodige ruimte tot losting- en ladingsplaatsen, en tevens tot scheepsberging. Men verlangt alhier zeer naar de verwezenlijking van dit plan, evenzeer als men zich verheugt, dat aan het plan tot voorziening van den Haerlemmerspoorweg naar Rotterdam bij Koninklijk besluit *geen* gevolg is gegeven."

— Men leest in de *Staats-Courant* van heden:

» Volgens heden (februarij) ontvangen berigten stond de Rhijn den 30sten januarij, ten 8 ure des morgens, aan de peilschaal te Keulen op 7 voet 8 duim, zijnde het water alzoo in het laatste etmaal 5 duim gevallen. Het bleef op het genoemde tijdstip te Keulen nog vriezen, hoewel in eene geringe mate. — Uit de berigten wegens den stand onzer Nederlandsche rivieren blijkt, dat nergens in de gesteldheid van het ijs eenige verandering was gekomen. — Het water bleef den 31sten aan de monden van de Waal en den Nederrijn wassende, en het ijs zat toen in beide rivieren onbeweeglijk vast. — De posten te Vianen en te Schoonhoven zijn, wegens het wassen van het water op de bovenrivieren, sedert den 31sten, door ambtenaren van den waterstaat bezet."

— De *Utrechtsche Courant* zegt vernomen te hebben dat tusschen Wemel en Dreumel zich een zware ijsdam gezet had, welke in de gevolgen, vooral voor het land van Maas en Waal, noodlottig kon worden.

— Uit Dordrecht wordt van gisteren geschreven, dat de dikte van ht ijs, op de rivier voor die stad, sedert het vorige berigt, niet meer toegenomen; zelfs op één punt, voor de *Harmonie*, was het een ned. duim afgenomen, op alle andere punten echter onveranderd gebleven.

— Het genootschap *tot oefening der toonkunst*, te 's Hertogenbosch, heeft laatstleden maandag een concert gegeven, waarvan de opbrengst, a f 456,50, geheel ten behoeve der armen zal worden aangewend.

Door het tooneel-liefhebberij-gezelschap *de Gezelligheid* te dier stede is eene voorstelling met hetzelfde doel, gegeven, welke de som van f 91,20 heeft opgebragt.

— Uit Bergen-op-Zoom schrijft men dat de nijpende koude, welke wij in de vorige maand gehad hebben, verschillende bronnen van bestaan aldaar hebbende doen ophouden, als pottebakkerijen, visscherijen, enz., de armoede dus groot zijnde en het aantal armen een vierde gedeelte der bevolking bedragende, men op eene roerende wijze daarentegen weder vele blijken van de mededeelzaamheid en hulpvaardigheid der meer gegoede ingezetenen had mogen zien geven. Behalve de talrijke gaven die in het geheim werden rondgedeeld, heeft de burgerij en het garnizoen de som van f 1200 opgebragt, ter voorziening in de dringende behoeften der algemeene armen van Bergen-op-Zoom.

— Uit de naburige gemeente Terheijden wordt ons het volgende gemeld:

» De nood die ook hier door de gestrengheid des winters de behoeftigen dubbel trof, heeft het gemeente- en armbestuur het ten pligt gemaakt eene inzameling bij de weldenkenden en gegoede ingezetenen der gemeente te doen, ten einde, behalve door het reeds verstrekte, uit derzelver opbrengst, alnog het tot te verzachten van zoo vele arme natuurgenooten, die veelal gebrek aan alles hadden, een maatregel die te noodzakelijker werd daar het gewone armenfonds ontoereikende was. De uitkomst welke deze poging om allen, zoo veel mogelijk te gemoet te komen en velen uit een veelzijdig gebrek te redden gehad heeft, is dan ook zeer voldoende geweest. — Het is ons aangenaam mede ten deze de gelukkige mededeling te kunnen maken van het edelmoedig gedrag van heeren officieren, onder-officieren, het korps muzikanten en de verdere manschappen van het 1ste bataillon der 12de afd. infanterie, alhier gekantonneerd, die uit eigen beweging verscheidene uitdeelingen van geld, brood en andere noodwendigheden onder de schamele armen hebben gedaan, waardoor hun aanzijn alhier niet alleen bij de noodlijdende klasse, maar bij alle onze weldenkende ingezetenen, in zegening zal blijven."

— Uit Harlingen schrijft men van eergisteren: » Behalve de door particulieren, (welke dezer dagen door bijzondere personen, ten gunste der behoeftigen in dit gestrenge jaargetijde, zijn verstrekt, zijn de kommissarissen in de gelegenheid gesteld geworden, om zich tot den koning te wenden voor de buitengewone uitdeelingen van dezen tijd van het jaar, en is aan dezelve tevens door eene niet onbelangrijke geldelijke hand, een bedrag verstrekt van 220 wollen dekens. Bovens heeft, op last der regering, gisteren, buitengewone inzameling van penningen plaats gehad, bestemd, om in den nood der hulpbehoevenden te voorzien, en heeft dezelve de aanzienlijke som van f 5310,80 opgebragt."

— Te Arnhem heeft het corps mineurs en der stedelijke schuttery een concert ten behoeve der armen gegeven, dat de aanzienlijke som van f 503 heeft opgebragt.

— Aan een onzer dagbladen wordt het volgende uit de provincie Zeeland gemeld, onder dagteekening van den 29sten Januarij:

» De communicatie met het 4de en 5de district der provincie Zeeland blijft aanhoudend gestremd; de Schelde is wel is waar van de wal van de beide oevers der Schelde met geene moeijelijkheid te naderen. Wilde zwanen en andere vreemde vögels worden dagelijks in menigte gezien; de *zeehonden* zoo schuwe en vlugge dieren, met hunne lange gespikkelde hoofden, laten zich op de ijsschotsen met sleenen dood smijten.

» Doet deze buitengewone gestrenge winter zich met verdubbelde gestrengheid gevoelen, in eene stad zoo als Vlissingen, waar onder menigte dagloonders en arbeiders, welke aan de forten en publieke werken op de Schelde, het drooge dok en het sleepen der turfschuiten buiten Vlissingen, zullenschoots arbeid vonden, en daarvan nu uitgesloten en met hunne vrouwen en kinderen slechts in de veldnijdigheid hunner meer gegoede natuurgenooten hulp en onkomst zien, zoo blinkt ook de menschlievendheid, in deze, voor de armoede zoo kommervolle dagen, op hare schoonste wijze uit. Z. Exc. de vice-admiraal en de heer burgemeester, gaven het schoonste voorbeeld; door vereenigde pogingen, werden er weldra 1000 menschen voor honger, koude en gebrek beveiligd, de uitdeeling bedrijving aan alle huizen der ingezetenen, heeft eene aanzienlijke som opgebragt, dagelijks hebben er uitdeelingen van brood, turf, aardappelen en dekens plaats.

» De vrij-metselaarsloge *l'Astre de l'Orient*, te Vlissingen, toonde ook ditmaal, dat zij de klaagtoonen dier ongelukkigen, die tot in haren tempel waren doorgedrongen, had verstaan; zij beantwoordde volkomen aan het schoonste gedeelte harer roeping, *anderen wij te doen*, en het heilige begrnael, *doe aan een ander hetgeen gij wilt dat u geschiede*, werkdadig beoefenende, bragten hare leden, krachtdadig ondersteund door edele menschenvrienden, leden der societeit *la Belle Alliance*, eene aanzienlijke som bijeen; met dezelve werd menige traan gedroogd, menig eerlijke arme, die zich schaamde het brood der genade af te bedelen, voor ellende en gebrek beveiligd; reeds sedert acht dagen, is de uit de vrij-metselaars-loge benoemde commissie, dagelijks belig, uitdeelingen van brood, turf en kleedingstukken te doen."

— Den 29. Januarij des avonds, te negen uren, met behulp van ijsloepen, binnengekomen, het schip *Willem*, kapit. *N. Michielsen*, van Bergen naar Dordrecht, dat sedert dien tijd aan het strand bij het Steenen Baken. Den 30. des morgens, heeft men een begin gemaakt om het ijs in de genoemde rivier te breken, van den Brielschen Heuvel tot aan het Hoofd, tot berging van de stoomboot *Admiraal*.

— De Parijsche post van den 31sten Januarij is gisteren avond hier niet aangekomen.

De belgische senaat heeft eergisteren de begrooting der oorlogskosten voor het tegenwoordige jaar aangenomen, zonder dat de minister iets belangrijks omtrent heeft. De senaat is daarna overgegaan tot de behandeling van de reeds door de kamer van afgevaardigden aangenomene wet op de suiker. Van der Belen, de heer *Gendebien*, trachtte in eene redevoering aan te toonen dat de onderhavige wet niet aan het doel beantwoorden en niet beletten zou dat het land door verboden invoer van suiker werd overstroomd; hem dacht, dat de kwestie nog niet tot de vereischte rijpheid gekomen was, behalve hij verlangde dat het onderwerp tot de volgende parlementaire zitting zoude geadjourneerd. Door den minister van binnenlandsche zaken werden de redenen van den heer *Gendebien* wederlegd; de spreker voor, volgens hem, genoegzaam toegelicht door de

discussien in de kamer van vertegenwoordigers; het stelsel door den heer *Cassiers* voorgedragen zou ten gevolge hebben dat er verschillende soorten van de suiker die uit havens buiten Europa werd ingevoerd, zouden geheven worden, en dat de schatkist daardoor slechts 4 à 500 in plaats van 800,000 fr. zou trekken. De heeren *Bailler*, *Dubois* en *Engler* verklaarden zich voor het ontwerp, maar in de hoop dat de tegenwoordige wet slechts tijdelijk zoude zijn, en het bestuur zich zoude beijveren om tot zoodanige verbeteringen te geraken, dat bij de krachtdadige bescherming der binnenlandsche suikerfabrijken, de raffinaderijen voor de buitenlandsche suiker niet te gronde gingen; een vraagstuk dat ligter gesteld dan opgelost is. Men dacht dat alle discussien gistaren zouden afgedaan en de wet zou aangenomen worden, zoo als zij van de vertegenwoordigers ingezonden is.

— De belgische *Moniteur* maakt thans ook de door de kamers aangenomene begrooting van ontvangsten voor 1838 bekend. Het bedrag is 94,606,326 fr. Het bestuur kan voorts, tot vergemakkelijking van de dienst, de schatkistbons, welker uitgifte in 1835 werd genationiseerd, tot op een bedrag van 25 millioen fr., in omloop doen blijven en vernieuwen.

— Met den 5den deser zullen er nu ook koopmans-goederen met den spoorweg van Brussel naar Antwerpen kunnen vervoerd worden. De prijs voor elken wagen is op 30 fr. bepaald; men zal op dezelven een gewigt van 2,000 kilogrammen kunnen laden; het traktement blijft eene bekentenis aan den afzender, die bovendien iemand van zijnentwege bij de goederen de reis kan laten medemaken. Opgemelde bepalingen vinden intusschen vele aanmerkingen. Het *Antwerpsch Handelsblad* beweert, dat de kosten van het vervoer der goederen te water meer dan twee derde minder is, en dat, wanneer men bij de gestelde kosten nog die rekent van het op- en afladen, de bewaking, het vervoer naar de stations, enz., de spoorweg onmogelijk tot de gewone middelen van vervoer kan gerekend worden.

— Te Mechelen is den 24sten ll. in den ouderdom van bijna 75 jaren overleden de heer *Holvoet*, gouverneur der provincie Westvlaanderen en lid van de eerste kamer der staten-generaal, tijdens de vereeniging met Holland. Onder *Napoleon* was hij requestmeester bij den staatsraad geweest.

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren (1 *Februarij*) waren genoteerd: Belgie 101⅛; O. Mes. 106¼; Sp. Ardoin 19; Diff. 6; Nap. r. 93; B. Fav. 37; Rom. L. 101⅛; Cert. te Antw. 99⅝; Braz. 72⅞. — Wisselkoers op Amst. en Rott. pari.

Het blijkt uit de Londensche bladen tot den 30sten, dat het te Parijs verspreide gerucht wegens eene afstanding van het engelsche ministerie en het bestuur van Sir *R. Peel* met de taak om een nieuw ministerie te stellen, een louter hersenschim is geweest. Evenwel blijkt het dat het ministerie zich slechts door eene bijzondere toegenegenheid jegens de Tory-partij voor eene nederlaag in het huis der gemeenten heeft kunnen vrijwaren, en wel ter gelegenheid van de voordragt omtrent Kanada, waaruit de genoemde hoofdleider der behoudende partij, sir *Robert Peel*, de strekking wilde weggenomen hebben om door het parlement de aan lord *Durham* gegevene magtiging te doen goedkeuren om over het beheer der beide Kanada's een raad van leden der ontbondene wetgevende kamers te raadplegen, op de vervulling van welke begeerte sir *Robert* ook in commitié had blijven aandringen. Naar de wijze waarop het ministerie zich in het eerst over de zaak had uitgelaten, verhoopte men dat hetselve in het oorspronkelijke ontwerp geene, en vooral geene belangrijke, verandering zoude gedoogd hebben; in de zitting van het lagerhuis van den 26sten gaf lord *Russell* echter te kennen dat men te rade was geworden aan den wensch van Sir *Robert* toe te geven, welke verandering van beslissende aanmerking [illegible] de ministers wel inzagen van in het Huis, indien het tot eene stemming kwam, de minderheid te zullen hebben, ook daar eene versterking van Iersche leden; ter oorzake van de guurheid des saizoens, niet opdaagden. Vervolgens zijn de meeste bepalingen der wet goedgekeurd en de behandeling derzelve den 28sten in commitié ten einde gebragt; waarschijnlijk zal de wet weinig tegenstand in het Hoogerhuis ontmoeten.

De heer *Whitley* heeft in de behoudende zitting van het Lagerhuis de onmeedoogende handelwijze der engelsche troepen in Kanada ter spreke gebragt, waarop lord *Russell* derzelver gedrag zoo veel mogelijk trachtte te verdedigen.

De jongste tijdingen uit de Vereenigde Staten luiden niet zeer gunstig in zake van het zoo betwiste vraagstuk over de slavernij. In de zitting van de kamer der representanten van den 20sten December eene petitie ingekomen zijnde ten voordeele van de slaven, en daarover rapport zijnde uitgebragt, gaf een en ander aanleiding tot eene soort van parlementairen opstand. De meeste vertegenwoordigers van de zuidelijke staten verlieten met ontstentenis de vergaderzaal, om afzonderlijk te beraadslagen; onder de leden dier staten werd eene vraag behandeld, of het in de gegevene omstandigheden niet gepast zoude zijn, dat de Amerikaansche Unie ontbonden wierd. Eene openbare scheuring tusschen de beide deelen van de kamer scheen onvermijdelijk. In den nacht echter wisten sommige leden van de noordelijke en zuidelijke staten zich met elkander te verstaan; en in de zitting van den volgenden dag werd eindelijk een voorstel van den heer *Patton*, uit Virginia, in deze bewoordingen vervat, aangenomen:

» Alle petitien, en besluiten waarbij op de afschaffing van de slavernij in het district van Columbia aangehouden wordt, en alle memorien en besluiten betrekkelijk de slavernij in de verschillende staten, zullen op het bureau worden nedergelegd, zonder dat er voorlezing van wordt gedaan, noch rapport opgemaakt, noch over gediscussieerd wordt, noch dat de stukken gedrukt worden." Dit voorstel, waarbij alzoo omtrent de zaak der slavernij het regt van petitie ten deele geschorst wordt, werd met 122 tegen 74 stemmen aangenomen.

NEDERLAND EN DUITSCHLAND.

Zoodra waren de wurtembergsche Stenden niet vereenigd, of er werd eene edelmoedige roepstem aan garegtigheid en waarheid gerigt, in het belang der staatswet van Hanover. Die stenden volgden daarin het lofwaardig voorbeeld van andere stenden-vergaderingen, want Baden, Beijeren, Hessen, zoowel als Brunswijk, gevoelden dat het al of niet voortdurend blijven bestaan der Hanoversche constitutie een lessensbeginsel voor de overige Duitsche Staten geworden was. Zoodra toch de clausulaire waarborg der Weener-akte als een ónding geteld kan worden, zoodra men alleen naar de algemeene wet des Bonds zich Souverein-wilde beschouwen, en eigenmagtig geliefde te beslissen over de wettigheid of onwettigheid eener in werking zijnde en met 's Lands en 's Vorsten goedkeuring vrijwilliglijk nagelevede staatswet; en met veronachtzaming der voorschriften, *hoe* en op welke wijze die staatswet door eene andere kon vervangen worden op eene wettige wijze; zoodra een gepraesteerd regt van schennis als agnaat daarvoor een voldoende glimp kon zijn om willekeur te dekken, zoo kon het voor Duitschland niet dan een levensvraagstuk zijn; want Hanover of Beijeren, Baden of Hessen bepaalde hier geene bevoegdheid; maar allen, wier belangen onder den waarborg van den Duitschen Bond berustten, hadden één en hetzelfde belang. Dat hebben ook de regeringen in de vrije Staten gevoeld en met besef van pligt hebben zij op zich genomen dat aangetast levensbeginsel te verdedigen. En toch, met welke koelheid en schier afkeerigheid worden de beraadslagende Stenden-vergaderingen hier en daar ontvangen en bejegend! Het is als of er in Duitschland eene reactie wordt aangevangen, waarvan men de proefneming in Hanover aangevangen heeft! Wanneer een volk zich zwak gevoelt, lijdt en klaagt het onder opdringende regtsverbreking; indien het zich sterk gevoelt, verzet het zich daartegen. Gelukkig het land waar zoodanige regtsverkrachting niet plaats grijpt, waar de natie niet haare krachten behoeft te meten tegen het geweld! Geheel Europa doen, schijnt men de waarheid te willen huldigen, dat door vreemden opgedrongen instellingen voor de volken worden uitgewezen; doch men wachtte zich voor die dwaling, om onder schijn van vreemde en gevaarlijke niet passende staatsinrigtingen, een juk op den vrijen hals der volken te leggen? Gode zij er voor gedankt, de verbindtenissen van Nederland tot den Duitschen bond zijn niet dus zeer betrekkelijk; zij gaan slechts Luxemburg aan; en dit vrijwaart onze regering om eene lijn te meenen trekken met de staatkunde van Duitschland; waarborgt ons land het ongekrenkt laten onzer Grondwet, zelfs al keerde geheel Duitschland zich om, en verbande uit alle vrijgevige staatsinstellingen. In 1815 beloofden de Vorsten in Duitschland constitutien aan de volken, aan hunne zorg toevertrouwd, maar allengskens is die belofte in rook en damp verdwenen, en toch heet het, als of Duitschland het meest vrije volk ter wereld ware! Wij, Nederlanders, houden het er niet voor, althans zoo het niet alzoo in, en schoon *Wicelius*, van oordeel is, dat de staatkundige verlichting onzer vaderen niet ver reikte, omdat de Provincien dezer landen bij hunne regeringsaanvaarding veel gunsten verkregen, doch gepaste regten erkenden, naar luid der charters; zoo is het niet te min waar, dat zij minder aan den vorm hechtende, zich toch meestal vrijheden wisten te doen verleenen dan andere volken; en zulk behoeft dus niet de waarheid te huldigen, dat onze voorouders altijd zachtdraagend en vre-

heid handhavende waren. Onder alle lotwisselingen hebben zij zulks blijven betoonen; en schoon de tuimelgeest van het laatst der vorige eeuw een oorspronkelijk zuiver en edel beginsel deed overslaan tot schroomelijke afdwalingen, niet te min moeten wij niet vergeten, dat ook verregaande misbruiken tot dien tuimelgeest gedreven hebben. Wat een goed gelouterd beginsel van vrijheidslisfde vermag, hebben wij nog in 1813 en 1814 betoond; dat hebben nog sommigen onzer, en onze kinderen in 1830 en 1831, bewezen. Nu vijf-en-twintig jaren geleden, herwonnen wij onze vrijheid en regten, en streden wij voor onze Grondwet, nu zeven jaren geleden heeft de Natie geijverd voor het behoud van dierbaar geworden instellingen. Zoo hebben de Nederlanders bewezen vrijheidlievend en vrijheidhandhavend te zijn; en geen Vorst, die over deze vrije natie regeert, zal die regten willen verbeurd verklaren, omdat de belangen van vorst en volk op het innigst aan het behoud dier vrije instellingen verbonden zijn; en de stam van *Oranje-Nassau*, die waardige heldenteelt die steeds voor vrijheid streed, geen waardiger steun vinden kan dan in die Nederlandsche Natie, wier vasthoudendheid aan hare regten steeds Europa bewondering afdwong, en nog ontzag inboezemt door zedelijke magt, waarvoor het staart vaak buigen moet.

DE INFANT DON SEBASTIAAN

De volgende schets van den generalissimus des karlistischen legers, is aan een engelsch blad ontleend hetwelk der behoudende partij is toegedaan, en dus voor de zaak van don *Carlos* onvoorwaardelijk partij trekt.

Ongetwijfeld zal de nakomelingschap onder de gewigtigste en merkwaardigste voorvallen van den tegenwoordigen tijd, rangschikken den oorlog die in reeds sedert vier jaren met zooveel dapperheid en beleid van den eenen kant, en van de andere zijde met zooveel flauwheid en onbehendigheid, om de troonsopvolging in Spanje gevoerd wordt. Men moge nog zoo veel vooroordeel koesteren tegen don *Carlos* en zijne partij, nog zoo afkeerig wezen van de beginselen voor welke en in wier naam hij het zwaard voert, kennen kan men echter niet liegen middagklaar is, dat namelijk de karlistische legerhoofden en afdeelen hunnen koning met meer ijver, trouw en dapperheid en met betere uitkomsten dienen, dan de christinos hunne koningin. Sedert verscheidene jaren, onder gestadige ontberingen, vermoeijenissen en gevaren, zetten zij — een handvol tegenover eene groote overmagt, een gewest tegenover een geheel koningrijk — de spaansche omwenteling schaak; trotseren zij de bedreigingen, de blokkaden, en daadwerkelijke vijandelijkheden van de leden des viervoudigen verbonds; tweemaal reeds hebben zij hunne vanen in het gezigt der weerlooze, wanhopige hoofdstad geplant, en hunne zegekreeten weerklonken tot in de vertrekken van het paleis der Regentes en tot in de vergaderzaal der Cortes. Het valt niet te ontkennen, dat don *Carlos* door mannen van moed en van talent omringd is, en wat nog meer zegt, dat hij door een trouw deel der bevolking gesteund wordt. Even als de geschiedenis de Bergschotten om hunne getrouwheid verheerlijkt, zoo zal zij ook de verkleefdheid der Basken en Navarrezen aan hunnen Souverein, den onverschrokken moed, met welken zij voor den wettigen troonopvolger strijden, aan het nageslacht overbrengen.

De man die, sedert den dood van *Zumala-Carregui*, de strijdkrachten der karlisten had aangevoerd, *Villareal*, vroeg zijn ontslag als generalissimus, toen het den anglo-christinos gelukt was om het belegerde Bilbao op nieuw van krijgsvoorraad en mondbehoeften te voorzien. De kennis van eenen opvolger van zoo beduidenden waarde, de geheele karlistische staf gaande in bewegingen bij gebeurtenissen van dergelijken aard, mangelt het zelden aan kuiperijen, betwistingen en aan onderlinge ijverzucht der hoofdofficieren; deze verkeerdheden namen bij dit voorval zoodanig de overhand, dat niemand zich zelven het opperkommando waardig durfde achten, en niemand het aan een anderen gunde. Onder die omstandigheden, nam don *Carlos*, een zeer staatkundigen maatregel, die allen verzocht binnen hare perken deed keeren, zonder dezelve gekwetst te hebben. Hij droeg, namelijk, het opperbevel zijns legers aan zijnen neef, den infant don *Sebastiaan Gabriel*, op. Deze vorst is in November 1811 geboren; zijn vader, de infant don *Pedro*, was de zoon van een jongeren broeder van koning *Karel IV*, namelijk van den infant don *Gabriel*, en bij gevolg de volle neef van den vorigen spaanschen koning, *Ferdinand VII*, en van den pretendent, don *Carlos*. Zijne moeder was *Maria Theresia*, prinses van *Beira*, dochter van koning *Jan VI* van Portugal, zuster van don *Pedro* en don *Miguel*. Deze nu ook de in 1825 overleggene gemalin van don *Carlos* en dochter van den genoemden portugeschen koning, *Jan VI*, was, zoo mogt er misschien den infant en don *Carlos* eene dubbele betrekking! Don *Sebastiaan* is sedert den 25sten Mei 1830 gehuwd met zijne nigt, *Maria Antonia*, tweede dochter van koning *Ferdinand* van Napels, en derhalve zuster van de spaansche koningin-regentes *Maria Christina*. De prins is een goed proef van de *Bourbon*-stam. Ondanks zijn jeugdigen ouderdom en zijne weinige militaire ervaring, had hij reeds zoo menigvuldige bewijzen van moed en van eenen echt militairen geest gegeven en de genegenheid der soldaten in zulk eene hooge mate gewonnen, dat zijne benoeming tot de hoogste waardigheid in het leger met algemeene vreugde werd vernomen. Hij heeft zich sedert het in het heim gestelde onbepaald vertrouwen in allen deele waardig gemaakt; de strijdlustige knaap is in de school van den oorlog spoedig tot eenen veldheer gerijpt, die, als het op beleid, onverzaagdheid en voorzigtigheid aankwam, met doorslaande kon wedijveren en een zegepralend verdediger van zijne zaak bleuide te zullen worden. Nauwelijks had hij het kommando op zich genomen, of hij rigtte het leger en de krijgvoering op een geheel anderen voet in, terwijl de voorjaarsche expeditien naar Arragon en Kastilie voornamelijk de zijn werk kunnen aangemerkt worden. De trek om uit partijgangers, vrijwilligers, gepreste boeren en soortgelijke bestanddeelen, een geregeld troepenkorps, zamen te stellen, eene aanvalskolonne te vormen en deze van alle oorlogsbehoeften voor den beginne altijd te voorzien, deze taak is voorwaar doorgaans slechts aan geoefende, en in de praktijk als 't ware grijs geworden officieren toevertrouwd. Voor een [illegible] geheel en al berekend te zijn; in dit opzigt [illegible] dienst was hij reeds ingewijd, het geringste onlieg niet aan zijne opmerkzaamheid en voorzorg. Twee eigenschappen strekken hem tot eere die men bij de Spanjaarden over het geheel anders zelden, en bij een spaanschen Prins bijna nooit, aantreft: de eerste is eene bedaarde volhardende werkzaamheid; de tweede eene echte, ongekunstelde heschaidenheid. Hij schaamt zich niet zijne onkunde in het een of ander opzigt te bekennen, hij neemt raad en leering van ervaren officieren met de meeste dankbaarheid aan. Daarbij is hij nooit aarzelend en beslist zijne Besluiten en zijne bevelen volgen elkander stip, bepaald, duidelijk en nadrukkelijk op. Ieder zal zich nog herinneren hoe bij verleden jaar den tusschen *Espartero* en *Iriarten* in 't naauw geraakte *Guibelalde* met ongelooflijke snelheid ter hulp kwam en hem den overgang over den Ebro gemakkelijk maakte, — hoe hij later door bekwame bewegingen de beide Christinsche generaals uit Neder-Navarra gedeeltelijk weglokte, gedeeltelijk wegdrong en aan don *Carlos* voor diens marsch naar Arragon ruim baan maakte. De infant is niet groot van gestalte, maar krachtvol en ineengedrongen; op zijn gelaat leest men openhartigheid, regtschapenheid, een scherpzinnig verstand en militaire veerkracht. Een klein gebrek aan het regter oog schijnt niets aan de volle uitdrukking van zijn gelaat, zonder die echter te benadeelen. In zijne handelingen omgeven louter van goedwilligheid en toegenegenheid, gedrag jegens hoogen en minderen is beleefd, waardig en innemend. Hoofs heeft hij eenige woorden gereed, die, naar gelang van het oogenblik, [illegible] fen, aanwakkeren, of voor hem innemen; al die tot hem in eenige betrekking staan, zijne bedienden niet uitgezonderd, zijn met eerbiedigen aan hem verkleefd, die aan 't romaneske grenst.

Zijn ligchaam is door oefeningen gehard; hij zit voortreffelijk te paard, en wanneer hij aan de spits van zijnen staf in galop wegijlt, laat hij alles in stofwolken gehuld, verre achter zich. Dikwerf zag men hem met de degen in de vuist de zijnen aanvoeren en met eene woede, die aan geen dood of wonden dacht, zich midden in een digten kogelregen storten. Elders moge zulk eene roekeloosheid minder aan den aanvoerder eens legers passen; hier, aan het hoofd van een hoopje volks dat door echte strijdlust en door zijne zaak bezield, en door de barbaarschheid des vijands tot razernij gebragt is, hier is zij onmisbaar. Het plan van operatie des karlistischen legers van het laatste jaar, heeft door zijne uitkomsten bewezen, dat het het eenige goede; is, het heeft de onhandigheid, de radeloosheid, de vreesachtige zwakheid der christinsche strijdmagt overvloedig bewezen; het heeft aan de omwenteling het defensive doen aannemen. — Wellig is de jeugdige held, in wiens aderen het vorstelijke bloed der *Bourbons* en *Braganzas* vloeit, door de Voorzienigheid bestemd om de Spaansche troon te herstellen en het zwaar bezochte Schiereiland den lang ontbeerden inwendigen vrede weer te geven.

Ter Amsterdamsche Beurs van [illegible] waren prijzen: Ned. Werk. Schuld 2½ pCt. 53 5/16; ditto 5 pCt. 101 3/4; Kasbiljetten f 22¼; Amort. Syndic. 4½ pCt. 94 15/16; ditto 3½ pCt. 77½; Handelm. 278 3/4 3/4; O. L. 4 pCt. ditto 5 pCt. 99 5/8; Ards. 85 ℔ 19¼; Met. 100; Braz. 72⅞.

In eene der aanzienlijkste Steden dezer Provincie wordt eene PERSONE, belast van de R. K. Godsdienst, [illegible] bevorderlijke Gelegenheden, [illegible] inwoning, te genieten. Salaris naar overeenkomst gevoegd worden. Adres, onder Letter L., met brieven *franco* bij de Uitgevers dezer.

Men verlangt ten spoedigste eene Melkgevende EZELIN. Adres bij de Uitgevers dezer.

Bij F. P. STEEN, Boekhandelaar te *Breda*, is van de pers gekomen en tevens verkrijgbaar: DE WELDADIGHEID DOOR *BREDA'S INGEZETENEN* betoond, door G. RAMAKERS. Ten voordeele der Bredasche Armen. Prijs 25 cents.

Te Breda bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.